

Styre:

Styresak:

Møtedato:

Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

38/22

14.06.2022

Dato: 25.05.2022

Arkivsaknr: 2022/1997-

HAGRN

Ph.d.-utdanningsmelding 2021 - Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Bakgrunn

Ph.d.-utdanningsmeldingen for Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir en overordnet vurdering av forskerutdanningen som tilbys ved fakultetet. Meldingen er lagt frem for Programstyret for ph.d.-programmet og vedtatt på sirkulasjon 16.05.2022. Meldingen ble levert til Forsknings- og innovasjonsavdelingen innen fristen 20.05.2022. Meldingen er vedlagt.

Forslag til vedtak:

Styret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet tar Ph.d.-utdanningsmelding 2021 til orientering.

Jan Erik Askildsen
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør

PH.D.- UTDANNINGSMELDING 2021

DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET

Oppfølging av foregående års ph.d.-utdanningsmelding og eventuelle tiltak

I løpet av 2021 har fakultetets [Program for veiledningskompetanse](#) blitt godt etablert og mottatt.

Programmet består av tre deler der de to siste elementene er utviklet ved fakultetet:

1. Universitetspedagogikk
2. E-læringskurs i regelverk og rutiner
3. Veiledningsforum

Fjerde, og siste modul i e-læringskurset ble fullført våren 2021, og kursopplegget har fått gode tilbakemeldinger fra fakultetets veiledere¹. Kurset er obligatorisk for alle interne veiledere og gjennomføringen blir fulgt opp ved oppnevning av et nytt veiledningsforhold. Kurset fungerer også som et oppslagsverk og blir kontinuerlig oppdatert i tråd med nye endringer.

Programstyret for ph.d.-programmet har det overordnede ansvaret for program for veiledningskompetanse og har bestemt at ansvaret for faglig program for Veiledningsforum går på rundgang blant instituttene. I 2021 har tre veiledningsfora blitt gjennomført. I 2022 er så langt to av totalt fire planlagte seminarer gjennomført. Følgende tema er så langt diskutert: "Is there a recipe for writing a successful 'kappe'?", "The various roles a supervisor may have", "PhD-courses: What do our candidates need and how do we guide them?", "Co-authorship between supervisor and PhD candidate", "How to think about PhD supervision in a time when it is very competitive to get a job at a university" og "What does training in research ethics entail?".

På instituttnivå fokuseres det også på erfaringsdeling og diskusjoner knyttet til veilederrollen. Sosiologisk institutt har i lengre tid arrangert veilederforum. I 2021 startet Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap også opp regelmessige samlinger med veiledning som tema.

[Kandidatforeningen \(STIP-SV\)](#) ble etablert høsten 2021. STIP-SV er en interesseorganisasjon for alle ph.d.-kandidater ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet og jobber med fagpolitiske og faglig-sosiale saker. Foreningen har så langt arrangert sosiale treff og hadde i april 2022 sitt første større arrangement med en karrieredag. Foreningen er et meget ønsket tiltak ved fakultetet.

[Opplæringsdelen](#) er et pågående utviklingsfelt på fakultetet. Høsten 2021 ble ph.d.-kurset i kvalitativ metode gjennomført for første gang. Sosiologisk institutt hadde emneansvaret. Kurset er tenkt som et årlig tilbud der ansvaret vil gå på rundgang blant de involverte instituttene. I 2022 og framover vil fakultetet jobbe med å få på plass et kurstilbud i praktisk rettet forskningsetikk som kombinerer et e-kurs og seminar med etiske diskusjoner knyttet til studentenes egne ph.d.-prosjekter. En grundig evaluering av VITSV900, fakultetets faste emne i vitenskapsteori og etikk, er i planleggingsfasen.

Fakultetet er i ferd med å systematisere innsatsområdene på ph.d.-feltet ved å etablere en lokal handlingsplan. Utkast til planen skal drøftes i juni-møtet i programstyret. Planen forholder seg til handlingsplanen på UiB-nivå, men spesifiserer hvilke hovedaktiviteter fakultetet vil jobbe med i perioden 2022-2024. For 2022 er særskilte aktiviteter: Utvikle et praktisk rettet etikk-kurs rettet mot kandidater og veiledere, utvikle et seminartilbud innen etikk, utvikle tydelige kvalitets-, formal- og sjangerkrav knyttet til den innledende innrammingen (kappen) og arrangere karrieredag ved fakultetet.

¹ Andre institusjoner, som HVL og UiO, har også anerkjent kurset og vist interesse for å utvikle et tilsvarende opplegg.

Opptak, gjennomstrømming, disputaser, underkjenninger og frafall

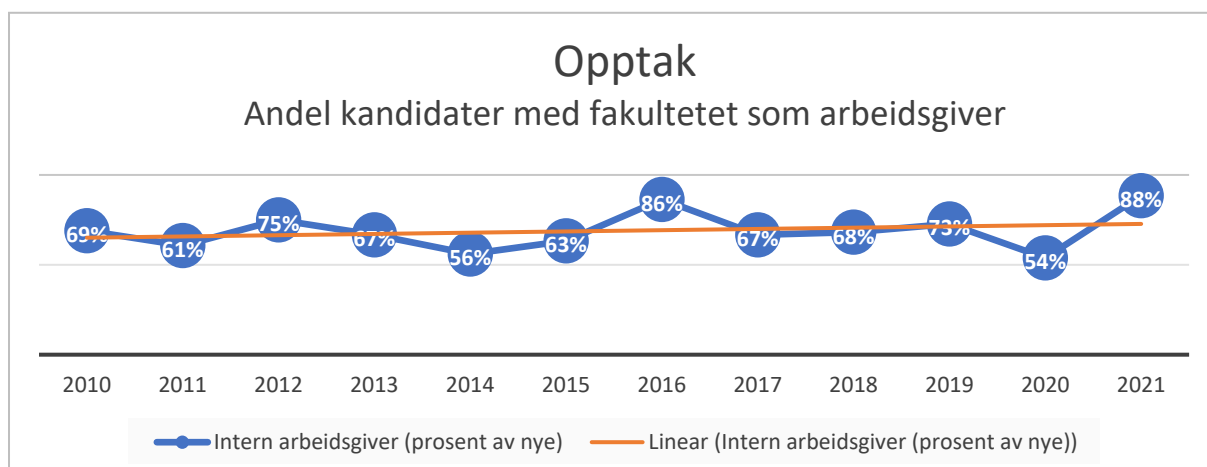
I 2021 tok fakultetet opp 26 nye ph.d.-kandidater, det samme antallet som året før.

I 2020 var opptaket av eksterne kandidater svært viktig for et godt opptakstill. Andelen kandidater med ekstern arbeidsgiver nådde da en topp på 46 %. I 2021 utgjør opptaket av interne kandidater hele 88 % av det totale opptaket. En viktig årsak til den store veksten i antall stipendiater er mange stillinger knyttet til eksterntfinansierte forskningsprosjekter og fakultetets SFI: MediaFutures som ligger ved Institutt for informasjons- og medievitenskap.

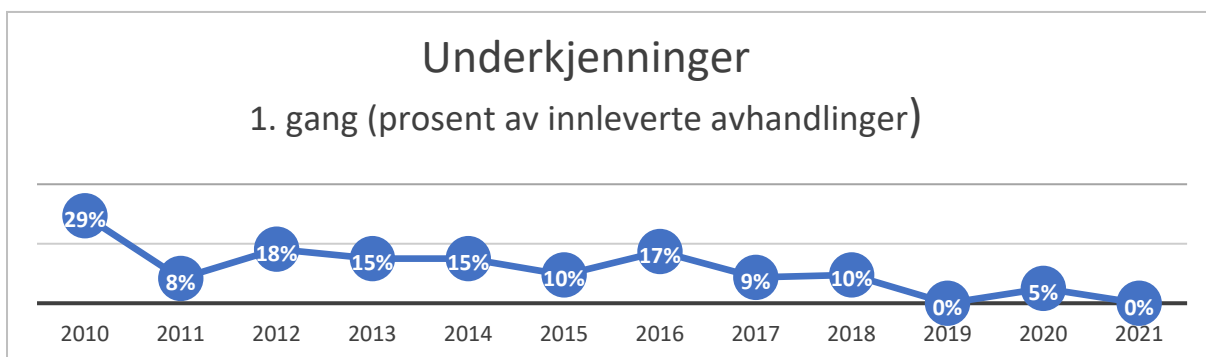
I løpet av de siste 10 årene har fakultetet i snitt tatt opp 31 % eksterne kandidater og 69 % kandidater der fakultetet er arbeidsgiver. Figuren under viser andelen interne kandidater siden 2010. Trendlinjen viser at andelen holder seg stabil selv om den varierer noe fra år til år.

Fakultetet fikk også i 2021 tildelt færre stillinger over grunnbevilgningen, blant annet på grunn av UiBs tildeling av ph.d.-stillinger til de strategiske satsingsområdene. Det er et viktig fokus for fakultetet fremover å sikre så mange stipendiatstillinger over grunnbevilgning som mulig, blant annet for å legge til rette for åpne breddeprosjekter.

Fakultetet hadde 23 disputaser i 2021. Til sammenligning ble 18 disputaser gjennomført i 2020 og 22 disputaser i 2019. Per 20.05.2022 har 9 kandidater disputert og ytterligere 11 har planlagt disputasdato våren eller høsten 2022. Det ser så langt lovende ut for 2022.

Ingen av avhandlingene som ble innleverte i 2021 ble underkjent. De siste fire årene har det bare vært 1-2 underkjenninger årlig. Snittet de siste 10 årene er 10 %.

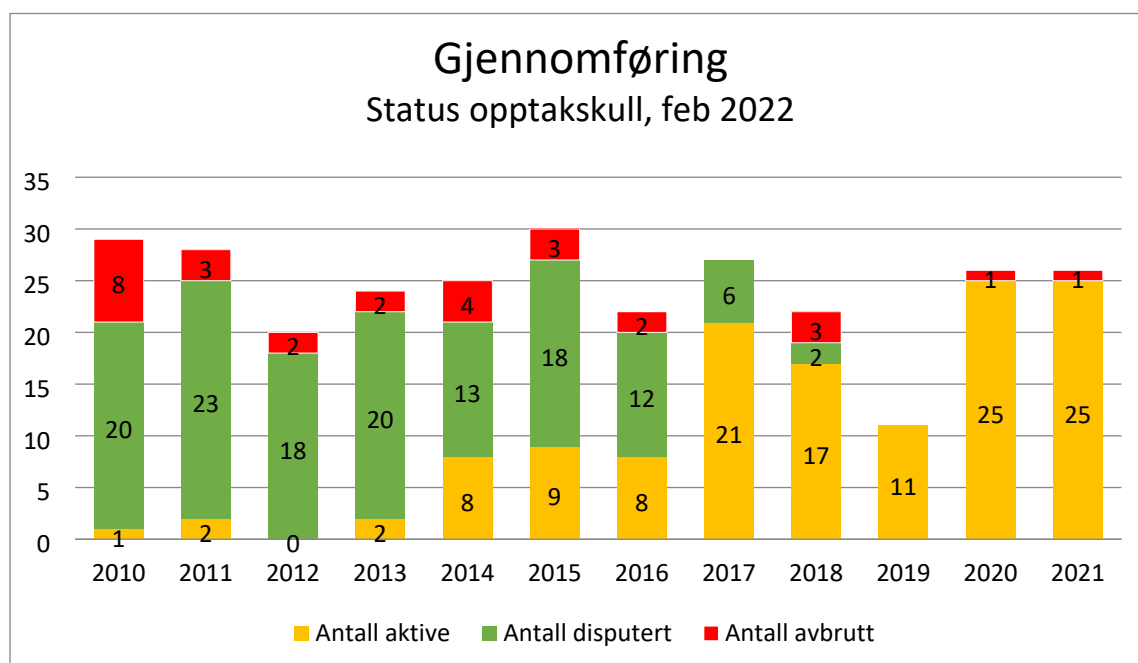
Med få unntak leverer alle som får avhandlingen underkjent inn på ny og får avhandlingen godkjent ved andregangs innlevering. Fakultetet er godt fornøyd med at andelen underkjenninger ser ut til å ha stabilisert seg på et lavt nivå. Det ser ut til at tiltak som oppstartsamtale, årlig oppfølgingsamtale for alle kandidater, midtveisevaluering, to veiledere og tilbud om sluttevaluering har hatt positiv effekt.

Nytt siden 2019 er ordningen med mindre omarbeidinger, som også har bidratt til at færre får avhandlingen underkjent. Komitéen kan be om mindre omarbeidinger dersom det er elementer i avhandlingen de ikke vil akseptere for disputas, men som kan forbedres i løpet av 3 måneder. Totalt 4 kandidater har fått vedtak om mindre omarbeiding, Én hvert år i 2019 og 2020, og to i 2021. Samtlige kandidater fikk godkjent revidert avhandling og har disputert.

Fakultetet har likevel utfordringer med frafall og lang netto gjennomføringstid.

Gjennomstrømmingstallet for 2021 er på 4,0 år netto (den totale tiden kandidaten har benyttet i forskerutdanningen fra opptak til innlevering, fratrukket pliktarbeid, permisjoner etc.). I 2021 ble 6 av kandidatene skrevet ut av programmet. 5 av disse var markant på overtid og 1 sluttet under aktiv finansiering.

Figuren under viser status for opptakskullene fra 2010 til 2021 fordelt på aktive kandidater (gul), disputerte kandidater (grønn) og kandidater som har sluttet (rød).

I 2022 ønsker vi å arbeide videre med å bedre gjennomføring på normert tid og undersøke årsakene til at ph.d.-kandidater blir forsinket eller slutter underveis i løpet. 60% av kandidatene ved fakultetet gjennomførte disputas innen seks år etter opptak i 2021. Dette var en liten bedring fra 2020 der tilsvarende tall var 54%. Fakultetet ligger imidlertid fortsatt godt under gjennomsnittet ved UiB som helhet (71%).

Nærmere analyser viser store forskjeller mellom instituttene når det gjelder andelen kandidater som disputerer innen seks år. Ved ett institutt oppfylte alle kandidatene i kullene 2011 til 2015 6-års målet, mens dette bare var tilfellet for 37% av kandidatene ved et annet institutt. Fakultetet vil i 2022 undersøke hva de store interne forskjellene kan skyldes. Instituttene jobber imidlertid allerede aktivt med tiltak for å bedre gjennomføringen. Institutt for geografi har høsten 2021 hatt en grundig gjennomgang med kandidater og veiledere med klarlegging av status og planer for oppfølging av den enkelte. De har videre utarbeidet rutiner for initiering, innhold og registrering av oppstart, midtveis og sluttevalueringer. Ved Institutt for sosialantropologi vil de innføre sluttevaluering og justere gjennomføringen av midtveisevalueringen. Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap har gjennomført en spørreundersøkelse blant kandidatene som blant annet har resultert i et større fokus på karriereutviklingsarbeid, tydeligere forventningsavklaringer og bedre integrering av kandidatene i fagmiljøet. Institutt for sammenliknende politikk får gode tilbakemeldinger på hvor viktig deres årlige ph.d.-seminar er for fremdrift og faglig fellesskap blant kandidatene.

Korona-pandemiens påvirkning på ph.d.-utdanningen ved fakultetet

Ph.d.-kandidatene og deres fremdrift var også i 2021 påvirket av Korona-pandemien, men ikke like mye som i 2020.

Et utbredt inntrykk er at pandemien har rammet alle på den ene eller andre måten. Koronaperioden har blitt lang og har for noen dominert den 3årige ph.d.-perioden. Mange har opplevd negative psykososiale effekter. Situasjonen har medført mindre effektivt arbeid og særlig ekstra utfordringer knyttet til feltarbeid, datainnsamling, utenlandsopphold og muligheten til å bygge internasjonale nettverk. Flere har endret sine prosjekter for å gjøre de gjennomførbare.

Gjennomføringen av opplæringsdelen har vært utfordrende på grunn av utsatte og avlyste kurs.

Eksterne kandidater kan være ekstra utsatt. De er prisgitt ordninger som gis av egen arbeidsgiver, og noen få er heller ikke i et arbeidsgiverforhold. Flere av disse har ikke fått forlengelse.

Nye stipendiater er også ekstra utsatt på grunn av forsinket oppstart (særlig for nye utenfor Europa), dårligere integrering i forskningsmiljøet, vanskeligere å navigere i en kompleks organisasjon og få tilgang til nødvendig informasjon hjemmefra, behov for tettere oppfølging fra adm. og fagpersoner enn de opplever at de får.

Nytt av året i fremdriftsrapporteringen er spørsmål om forsinkelse knyttet til korona. Summert oppgir 84 % av kandidatene som besvarte spørsmålet at de er forsinket på grunnlag av korona pandemien. Selv om en svært høy andel oppgir de er forsinket, vurderer likevel tilnærmet 60 % av kandidatene sin progresjon som bra eller meget bra. Fakultetet har tilbudt ordninger med forlengelse av finansiering etter søknad. Svært mange har søkt og fått vedtak på forlenget finansiering. 2 måneder er gitt til gruppen under aktiv finansiering, men enkelte har også fått forlenget ytterligere etter begrunnet søknad. Det kan tyde på at denne ordningen har fungert etter intensjonen.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetet.

Ph.d.-kandidatene er svært viktige for forskningsaktiviteten ved fakultetet. Ved utlysning av stipendiatstillinger er fakultetet opptatt av å styrke eksisterende forskningsfelt, styre ressurser mot nye forskningsområder og strategiske satsinger og fremme prosjekter som fører til utvikling av disiplinene. Fakultetet er opptatt av at det også jevnlig skal være åpne utlysninger som muliggjør faglig nyskaping gjennom fritt genererte forskningsideer. Ved å lyse ut stillinger nasjonalt og internasjonalt er målsetningen å rekruttere de beste talentene med de beste prosjektene.

Underveis i ph.d.-løpet utfyller ph.d.-kandidaten fakultetets forskning gjennom sin aktivitet i fagmiljøet, forskningsgruppene og forskerfelleskapet. Mange ph.d.-kandidater er tilknyttet forskningsprosjekter og leverer spissede bidrag inn i prosjektene.

Fakultetet har til nå ansatt 5 stipendiater tilknyttet vår SFI, MediaFutures. Stipendiatene vil arbeide tett med næringslivet og innovasjon og er ventet å bidra med verdifulle kontakter og øke forskningskapasiteten i våre miljøer.

Fakultetet har en stadig høyere andel kandidater som skriver artikkelbaserte avhandlinger, noe som er ventet å gi flere publikasjoner. Ifølge fremdriftsrapportene melder 65 % av kandidatene at de har sendt arbeid inn til publisering, eller fått publisert minst en artikkel. Av disse har 22 % sendt inn eller publisert 3 eller flere artikler. Dette er en liten bedring fra de to foregående årene der tilsvarende tall var 60 % og 22 % i 2020 og 59 % og 21 % i 2019. Flere ph.d.-kandidater får også artiklene sine publisert etter oppnådd grad. Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetet er dermed ikke avgrenset til den perioden de er tatt opp på ph.d.-programmet.

Fakultetenes systematiske kvalitetsarbeid

1. Oppfølgingen av fremdriftsrapporter

De årlige fremdriftsrapportene gjennomgås på både institutt- og fakultetsnivå.

Det er instituttene, ved instituttleder og/eller forskerutdanningsansvarlige, som har hovedansvaret for gjennomgang og oppfølging av rapportene. Instituttene bruker fremdriftsrapportene til å få oversikt over status for egne kandidater og følger opp enkeltkandidater og veiledere der det er behov for dette, og de rapporterer at fremdriftsrapportene er et nyttig verktøy.

På fakultetsnivå følges kandidater opp med hensyn til behov for utvidet studierett eller eventuelt utskrivning. Denne oppfølgingen gjøres i samråd med instituttene. I tillegg vil kandidater som ønsker samtale med koordinator bli invitert til et møte. Fakultetet utarbeider også statistikk med grunnlag i rapportene. Forhold som belyses er knyttet til formidling på konferanser og seminarer, publisering, finansieringsstatus, valg av avhandlingsformat og antall veiledere. Dataene presenteres for dekanatet, programstyret, instituttledere og i noen tilfeller fakultetsstyret.

2. Midtveisevaluering

Fakultetet har et etablert system for gjennomføringen av midtveisevalueringen, som normalt sett avholdes midt i ph.d.-løpet, og senest ett år før utløpet av avtaleperioden.

Erfaringene med midtveisevalueringen som fast prosedyre er gode. Særlig melder de instituttene som benytter ekstern fagperson i komitéen at dette er svært nyttig for både kandidatene og veilederne.

Midtveisevalueringen lykkes i å være både en arena for å avdekke eventuelle problemer med progresjonen og for å sikre kvalitet i ph.d.-prosjektene. Fakultetet har ikke detaljstyrt hvordan

midtveiseevalueringen skal foregå. Tanken bak dette er at instituttene kan utvikle noe ulike praksiser ut fra hva de erfarer som en nyttig gjennomgang.

3. Gjennomføring av medarbeider- eller oppfølgingsamtaler med ph.d.-kandidatene ut over ordinær veiledning

Årlige medarbeidersamtaler med stipendiatene er en etablert praksis, men er ved noen institutt forsinket grunnet koronasituasjonen. Fast praksis med årlige samtaler med ph.d.-kandidater ansatt ved andre institusjoner er nedfelt i vår programbeskrivelse, men ikke etablert ved alle instituttene. Dette vil vi følge opp i 2022.

4. Opplæringsdelen:

Opplæringsdelen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet har en fleksibel struktur med mye valgfrihet for hver enkelt kandidat. Dette er påkrevd i og med at ph.d. prosjektene kan være svært spesialiserte, noe som kan skape utfordringer når det gjelder å finne relevante teorikurs for den enkelte. Dette avhjelpest ved at kandidatene også kan ta ph.d.-kurs ved andre norske eller utenlandske institusjoner som tilbyr kurs som hjemmeinstituttet kan godkjenne. Fakultetet opplever dette som en styrke fordi det å ta kurs utenfor UiB også kan brukes til å bygge nettverk, få internasjonale kontakter og nye idéer. Samtidig ønsker vi å ha en fullverdig portefølje av ph.d.-kurs som kan tilbys både egne og eksterne studenter.

Vi har i dag en rekke spesialiserte teori- og metodekurs, ofte tilknyttet eksternfinansierte prosjekter. De fleste tilbys én gang, mens noen tilbys årlig eller med ujevne mellomrom. Fakultetet har tatt initiativ til å utvikle faste metodekurs på ph.d.-nivå. Et kurs i kvalitativ metode startet opp i 2021 og på sik ønsker vi også et kvantitativt kurs. Fakultetet har i 2022 også utlyst midler til tverrfaglige ph.d.-kurs.

Kun ett emne er obligatorisk for alle (vitenskapsteori og etikk, 10 studiepoeng). Øvrige emner kan velges så lenge de kan inngå og oppfylle kravene til følgende struktur, og samlet sett utgjøre minst 30 studiepoeng:

- Faglig teori (minst 5 studiepoeng)
- Metode (minst 5 studiepoeng)
- Faglig formidling (3-5 studiepoeng)

(Institutt for økonomi har krav om 60 studiepoeng og har etablert en mer fastlagt emneportefølje)

Opplæringsdelen skal tematiseres allerede på oppstartsmøtet kandidaten har på sitt institutt. Videre drøftes emneporteføljen for den enkelte mellom veileder og kandidat med sikte på en best mulig opplæring, og valg av kurs avklares på forhånd med faglig ansvarlig for forskerutdanningen ved instituttet kandidaten er tilknyttet.

Evaluering av rammene for opplæringsdelen og emneporteføljen planlegges gjennomført sammen med programevalueringen av ph.d.-programmet. Evalueringen er planlagt våren 2023.

Programstyret har fått fremlagt egenvurderinger fra emneansvarlige på to av emnene som ble gjennomført i 2021: AORG909 og MET900. Begge emner ble gjennomført som hybride emner med noen kandidater fysisk til stede og noen kandidater digitalt. En utfordring som nevnes i begge evalueringene er utfordringer med tilgang til UiBs systemer for eksterne deltakere. Tilgangen til systemer for eksterne brukere er et gjentakende problem som fakultetet ønsker at blir løftet på sentralt nivå.

5. Programevaluering

På programstyremøtet 16.11.2021 ble det bestemt at fakultetet vil gjennomføre programevaluering av ph.d.-programmet våren 2023. Til styremøtet i juni 2022 vil programstyret få fremlagt et forslag til en mer detaljert tidsplan for programevalueringen.

UPED- universitetspedagogikk

Fakultetet vil be om økt kapasitet på UPED-kurset for ph.d.-kandidater. Dagens tilbud dekker ikke etterspørselen.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2022/1997-CHLI

Dato

19.04.2022

Ph.d.-utdanningsmelding 2021 - Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap

I 2021 disputerte to kandidater for ph.d. graden. Ved utgangen av 2021 var det 19 kandidater i instituttets ph.d. program. Av disse hadde 7 vært lengre i programmet enn normert tid, men 3 av dem har levert ph.d. avhandlingene sine i mars og tidlig i april 2022. I 2021 ble det gjennomført 2 midtveisevalueringer og 3 sluttlesningsseminar. En av kandidatene trakk seg fra programmet fem måneder etter oppstart. Med utgangspunkt i planlagte sluttlesningsseminarer før sommer 2022, forventer instituttet at antallet disputaser i 2022 blir 3-5.

Høsten 2021 gjennomførte instituttet en kort spørreundersøkelse om erfaringer med ph.d. utdanningen og oppfølgingen av yngre forskere ved instituttet. Deler av denne forskerutdanningsmeldingen er basert på innsikter fra denne spørreundersøkelsen og med de etterfølgende diskusjonene med ph.d. kandidaten, andre yngre forskere og øvrige ansatte på instituttet.

Oppfølging av forrige melding

I 2021 fokuserte instituttet på flere problemstillinger som ble tatt opp i forskerutdanningsmeldingen fra 2020. Instituttet fulgte kandidatene enda tettere for å sikre fremgang og minimere negative konsekvenser av korona-pandemien, bidro i diskusjonene knyttet til samarbeidet med Institutt for sammenliknende politikk, initierte en diskusjon om stipendiatenes arbeidsplikt for å sikre åpenhet og forutsigbarhet, og satte i gang en mer integrert tilnærming til karriereutvikling for alle yngre forskere ved instituttet (ph.d. kandidater, postdoktorer og andre i midlertidige vitenskapelige stillinger).

Oppfølging av ph.d. kandidater

Instituttet har systematisk gjennomført oppstartsamtaler, midtveisevalueringer og sluttlesning av nesten ferdige avhandlinger i 2021. Ved oppstartsamtalene møter kandidaten instituttleder, administrasjonssjef og ph.d.-koordinater sammen med egen veileder/veiledere. I møtene får kandidaten informasjon om instituttets opplegg for stipendiatene, om organisering og forventninger til pliktarbeid for kandidater med 4-årige stipender, og om forventninger til kandidaten. Kandidaten informeres også om instituttets faglige og sosiale tiltak.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Institutt for administrasjon og
organisasjonsvitenskap
Telefon 55582175
post@aorg.uib.no

Postadresse
Postboks 7802
5020 Bergen

Besøksadresse
Christiesgate 15
Bergen

Saksbehandler
Charlotte Lillefjære-Tertnæs
55582431

Instituttet har satset spesielt på midtveiseevalueringen i den siste tida. I midtveiseevalueringen deltar et eksternt medlem i vurderingskomiteen, sammen med veileder og instituttets ph.d.-koordinator. Det er gode erfaringer med denne satsingen. Med et eksternt blikk på arbeidet midtveis, får kandidaten så vel som veileder(e) innspill til det gjenstående arbeidet på en annen måte enn dersom komiteen er intern. Før møtet leverer kandidaten en rapport om arbeidet sitt, inkludert publiserte artikler og utkast til artikler, eventuelt kapitler og skisse til kapitler.

Ved sluttlesning brukes en intern komite, med to av instituttets ansatte, sammen med veileder (eller veiledere) og ph.d.-koordinator. Alle artiklene, sammen med et avansert utkast til kappe er i fokus. Det varierer hvor lang tid ferdigstilling etter sluttlesning tar, det avhenger først og fremst av hvor langt arbeidet med kappen eller det sammenbindende avslutningskapitlet har kommet og hva kandidaten selv foretrekker.

Instituttet har fortsatt med halvårlege ph.d. seminar, der alle kandidater oppmuntres til å legge fram utkast til artikler eller kapitler. De nye kandidatene legger ofte fram prosjektskissen og kandidatene som er i sluttfasen legger gjerne fram utkast til kappe. Dette er etterhvert en etablert møteplass hvor de fleste ph.d. kandidatene stiller og oppfattes som en veldig viktig arena for å styrke integreringen av kandidatene på instituttet (se nedenfor om integrasjon). Seminarene utgjør en arena for utveksling av erfaringer, der alle både legger fram og kommenterer andres arbeider. Generelle aspekter som karriereutvikling, publisering, kappeskriving osv. er også diskutert.

I 2021 fortsette instituttet med de såkalte «Shut up and write»-sesjonene. Dette er et skriveseminar, hvor deltakerne arbeider med egne tekster i stillhet i en halv dag, med felles kaffe først og matpakke-lunsj etterpå. Dette tiltaket er åpent for andre, men det er i hovedsak ph.d.-kandidatene som benytter det, og det gjelder særlig kandidatene som har sin daglige arbeidsplass ved instituttet. Møtene arrangeres hver andre eller tredje uke, og fremmøtet er svært godt. I 2021 var det ofte arrangert på Zoom pga. Koronapandemien.

Ved utgangen av 2021 har syv kandidater gått over oppsatt sluttdato. Tre av disse leverte avhandlingen i mars eller tidlig i april 2022, og minst en til planlegger å levere inn før slutten av 2022. Instituttet vil gå mer i dialog med veilederne til dem som er på overtid, og i noen tilfeller, som når ansatte slutter, vil instituttet sørge for at kandidaten får en ny eller en ekstra veileder.

Når det gjelder kandidaten som trakk seg, fulgte ph.d.-koordinator og hovedveileder opp med kandidaten og drøftet årsakene til oppsigelsen. På bakgrunn av dette ble det bestemt at oppstartsmøtene bør rette mer oppmerksomhet mot forventningene fra både kandidaten selv, veilederne og instituttet (spesielt knyttet til pliktarbeid) og at ph.d.-kandidatens integreringen i instituttet bør styrkes.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsninger, integrasjon

Forskergruppeorganiseringen ved instituttet bidrar til å knytte ph.d.-kandidatene tett til forskningsmiljø og enkeltprosjekter. I 2021 fikk instituttet flere nye faste vitenskapelige ansatte, både gjennom åpne utlysninger og gjennom overflytting av fem professorer fra Institutt for sammenliknende politikk. Dette har påvirket forskergruppeorganiseringen. Ved utgangen av 2021 var diskusjonen om dette fortsatt pågående, men hovedprinsippet er fremdeles at den enkelte ph.d.-kandidat er knyttet til minst en forskergruppe.

Seks av ph.d.-kandidatene har sin arbeidsplass utenfor instituttet. Det er vanskeligere å integrere denne gruppen i det faglige fellesskapet ved instituttet, og dette har vært spesielt merkbart under pandemien. Instituttet fortsetter oppfølgingen av denne gruppen med flere tiltak, som å oppfordre til deltakelse i ulike faglige sammenhenger og tettere oppfølging fra

ph.d.-koordinator. Instituttet vil også vurdere å legge opp til at alle i en periode har en arbeidsplass ved instituttet, for eksempel noen måneder i en viss fase av arbeidet, men dette avhenger også av kontorsituasjon ved instituttet.

Spørreundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2021 rettet oppmerksomhet mot integrering av ph.d.-kandidatene (enten ansatt på instituttet eller utenfor) og andre yngre forskere (postdoktorer, forskere og forskningsassistenter) ved instituttet. De fleste føler seg bedre integrert i sin forskningsgruppe enn i instituttet som helhet. I 2022 har instituttet også satt i gang flere tiltak for å styrke integrasjonen, som felles seminarer for både midlertidige og faste ansatte, og flere kortere – «lav-terskel»-tilbud (for eksempel metode «crash courses»).

Internasjonalisering

Instituttet har ikke fullstendig oversikt over ph.d.-kandidatenes deltakelse ved internasjonale konferanser. Slik deltakelse og utenlandsopphold er tema ved oppstartsamtalene. Instituttet har også jobbet med å forbedre kommunikasjonen om muligheter for forskningsopphold i utlandet, for eksempel gjennom samarbeid med SCANCOR (The Scandinavian Consortium for Organizational Research).

Karriereveiledning

Instituttet har ingen spesielle tiltak for karriereveiledning for ph.d.-kandidater enda, men i 2021 var det flere initiativ som er relevant for dette temaet:

- En arbeidsgruppe som skulle fokusere på karriereutvikling for yngre forskere (både ph.d. og postdoktor nivå) ble satt ned i juni 2020. Arbeidsgruppen utarbeidet et notat som så ble diskutert på et stabsmøte tidlig i 2021. Hovedanbefalingene fra arbeidsgruppen var (i prioritert rekkefølge):
 - o Instituttet bør forsøke innstegsstilling etter postdoktor-modellen (fra postdoktor til førsteamanuensis).
 - o Instituttet bør sikre at alle rekrutteringsstillinger får ett års arbeidsplikt, der undervisningsoppgaver vektlegges.
 - o UPED-kurs bør tilbys alle i rekrutteringsstillinger som en del av arbeidsplikten.
 - o Karriereutvikling bør være en del av den årlige medarbeidersamtalen.
 - o Instituttet bør støtte forslagene om nye karriererådgivningstjenester og nettportal rettet mot unge forskere sentralt på UiB.¹
- Mange ulike former for karrierestøtte ble meldt inn gjennom spørreundersøkelsen høsten 2021 og i diskusjonene som fulgte. Hovedpunktene var at
 - o det bør være en mer systematisk tilnærming til karriereutvikling for alle midlertidige ansatte,
 - o det bør være en fleksibel ordning tilpasset de spesifikke behovene til den enkelte (for eksempel kan behovene til en ph.d. kandidat være ulik det de er for en postdoktor).
- En arbeidsgruppe som fokuserer på karrierestøtte ble satt ned i november 2021. Arbeidsgruppen består 4-5 yngre forskere som er knyttet til instituttet. Gruppen har jobbet med prioritering av ulike aktiviteter og koordinering mot andre tilbud fra fakultets- eller universitetsnivå (for eksempel tilbud som gis av det nye karrieresenteret på UiB – FERD).

Opplæringsdel og veilederopplæring

Instituttet organiserte to ph.d. kurs i 2021:

- «Effects of Lawfare: Courts and law as battlegrounds for social change», august 2021, med Siri Gloppen som emneansvarlig, og

¹ <https://www.uib.no/ferd> ble lansert i februar 2022.

- «Accounting for Time: Public Bureaucracies in a Changing Environment», desember 2021, med Zuzana Murdoch som emneansvarlig.

Stipendiatene tar fakultetets kurs i vitenskapsteori (VITS900). Erfaringene med dette kurset er blandet. Noen opplever at det ikke er så lett å velge tema som er knyttet til deres eget fokus, og synes det er vanskelig å skrive en oppgave som oppfyller VITS900 kravene og som samtidig er nyttig for deres egen avhandling. Det var flere tilbakemeldinger fra stipendiatene om utfordringer med VITS900-kurset i vinteren 2021. Tilbakemeldingene gjaldt utilstrekkelig informasjon, problemer med den digitale gjennomføringen av kurset (over Zoom), som dårlig lyd, ingen PPT, for lange forelesninger, problemer med litteraturliste (sent publisert, ufullstendig, dårlig kvalitet på skannet materiale), bruk av og referanser til materiale som er ikke var på pensumlisten, m.m.

Noen stipendiater var registrert på eksterne kurs som ble avlyst pga. Korona, og er derfor forsinket med opplæringsdelen, men det ser ut at forsinkelsene er mindre enn de var i 2020.

Fra spørreundersøkelsen er inntrykket at stipendiatene gjerne vil ha flere kurs organisert på SV-fakultetet. Dette kan sees i sammenheng med deres ønske om mer samarbeid mellom instituttene på SV-fakultetet i forskerutdanningen. Av hensyn av dette vil instituttet fortsette å tilby egne kurs, for eksempel: Accounting for Time, Survey Experiments, Effects of Lawfare, and Systematic Reviews, og Survey Design for Digital Platforms.

Instituttets veiledere deltar i den organiserte veilederopplæringen ved SV-fakultetet. En del av dette gjennomføres digitalt, som SV-fakultetets kurs på MittUiB og digitale veiledningsforum. Instituttet organiserte det andre veiledningsforumet på SV (i februar 2021). Her ble det fokusert på veileders rolle, med Elisabeth Ivarsflaten, Birgit Kopainsky og Per Læg Reid som innledere.

Ett av forslagene fra spørreundersøkelsen høsten 2021 og diskusjonene som fulgte var å etablere regelmessige møter for ph.d.-veilederne på instituttet. Det første veiledermøtet ble organisert i januar 2022. Her var blant annet erfaringer med veiledning, kriterier og prosedyrer for biveiledere på agendaen. Det neste møtet er planlagt i mai 2022.

Arbeidsplikt

Stipendiatene har tidligere bedt om mer forutsigbarhet med hensyn til arbeidsplikt og det kom også frem av spørreundersøkelsen. Instituttet ser arbeidsplikt som den viktige delen av yngre forskere stillinger, som er anerkjent som pedagogisk kvalifisering og erfaring nyttig for karriereutvikling. Arbeidsplikt er nå mer i fokus av oppstartsmøter og det er tettere samarbeid mellom ph.d. koordinatoren og undervisningsleder om dette.

Koronasituasjonen

Stipendiatene og deres fremdrift er fremdeles påvirket av Koronapandemien, men ikke like mye som i 2020. Som nevnt ovenfor har det i noen tilfeller ført til forsinkelser, for eksempel knyttet til gjennomføring av opplæringsdelen. For stipendiatene har det også de siste to årene vært vanskeligere å knytte internasjonale kontakter, delta på konferanser og bygge internasjonale nettverk.

Vennlig hilsen

Lise Hellebø Rykkja
instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

Ph.d.-utdanningsmelding 2021

Vi viser til brev fra Forsknings- og innovasjonsavdelingen (2021/19673) og bestillingen fra samfunnsvitenskapelige fakultet (2022/1997), med følgende Ph.d.-utdanningsmelding fra Institutt for geografi.

Gjennomføring

Ved utgangen av 2021 hadde instituttet 25 aktive ph.d.-studenter. I tillegg har vi 1 dr.philos. som har veileder og faglig forankring til vårt institutt og som vi derfor teller inn, og dessuten ytterligere én dr.philos. kandidat fra Transportøkonomisk Institutt har søkt om å forsvare sin avhandling ved instituttet. Porteføljen fordeler seg på 17 knyttet til geografi, og 9 innen systemdynamikk. I alt 10 er studenter fra Norge, 6 kommer fra EU/EEA-området, mens de øvrige 10 er fra andre deler av verden (basert på registrert opphavsland i systemet). I den samlede porteføljen har 11 universitetsstipend, mens blant de øvrige har henholdsvis 10 ekstern finansiering (inkluderer universitetsprogram, NFR, EU etc.) og 5 er egenfinansierte ph.d. studenter.

I 2021 var det 5 av studentene som innleverte sine avhandlinger til vurdering. Tre av disputasene ble avvirket i 2021 (mens de to øvrige avvirkles februar-mars 2022). En av avhandlingene som fikk status «reviseresubmit» høsten 2021 er nå blitt godkjent for disputas. Ingen avhandlinger er i 2021 blitt underkjent. Instituttet har høsten 2021 hatt en grundig gjennomgang og oppfølging av status for de ulike studentene basert også på informasjon fra veilederne. Vi har videre utarbeidet systematiserte rutiner for initiering, innhold og registrering av oppstart, midtveis og sluttevalueringer. Instituttet har holdt et internasjonalt fagseminarmøte for ledelse og ph.d.- studenter med besøkende fra Universitetet i Granada med tilknytning til Arqus samarbeidet 31. august. Videre har ph.d.-studenter med pliktarbeid vært involvert i kursplanlegging, undervisningsrelaterte aktiviteter og konferanseorganisering. Det er en godt motivert gruppe, og et anslag tilsier ca. 7-8 kandidater vil levere sin avhandling i 2022.

Korona-pandemiens påvirkning av ph.d.-utdanningen

Koronasituasjonen har for 2021 blant annet påvirket inntaket av nye ph.d.-studenter, da en betydelig andel av disse kommer utenfra Europa. Samtlige seks av de som ble rekruttert i 2021, kom derfor først på høstsemesteret. De fleste ph.d.-studentene synes, til tross for pandemien, å holde god progresjon i sine prosjekter, kurser og eventuelle pliktarbeid. Fagmiljøet har i noe grad kunnet opprettholde seminar og konferanseaktiviteter i dialog med nasjonale og internasjonale fagmiljøer. Ofte har dette vært i form av webinarer organisert av oss eller andre. Hjemmekontor har vært en belastning for en del, spesielt ph.d. - studenter med barn hjemme.

Feltarbeid synes i de fleste tilfeller å ha blitt tilpasset den «nye normalen», gjerne som en kombinasjon av fysiske reiser og digitalt. Vi regner samtidig med et visst etterslep og dermed flere fysiske feltarbeid, konferansereiser for ph.d.-studentene utover våren.

Tilbudet av Ph.d.-kurs har vært dekket gjennom digitale, hybride og fysiske samlinger ved UiB, men også ofte ved deltagelse andre steder. Vi har også avholdt noen fagseminarer knyttet til instituttet og CET både digitalt og fysisk, men det er ønskelig at denne aktiviteten i forhold til instituttsamlingene styrkes ytterligere utover våren. Den årlige faglige ph.d.-samlingen har vært satt på vent, men er nå planlagt til slutten av vårsemesteret. Planlagt tema denne gang vil være

karriereutvikling. Det kan ellers nevnes at ph.d.-studentene inviteres nå som tidligere til å delta i stabsmøter og instituttråd. Det samme gjelder de sosiale arrangementene vi har kunnet avvikle ved vårt institutt.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

Utlysninger av ph.d.-stillinger er dels definert ut fra eksternt finansierte prosjekt, mens universitetsstipendene ofte blir definert ut fra fagområder som GIS, naturgeografi eller satsingsområder som bærekraftig utvikling, energiomstilling, matsikkerhet og byutvikling. Det vil være ønskelig å utvide porteføljen tematisk til også å dekke andre av våre forskningsfelt. Dette kan blant annet skje gjennom ekstern finansiering.

Bedømmingskriteringene omfatter en helhets-vurdering av dokumenterte kvalifikasjoner, kvaliteten på prosjekt-beskrivelse/motivasjonsbrev og hvordan dette er relatert til de føringene som er gitt i utlysningsteksten. I det ligger det også en vurdering av selvstendighet, nyskaping og personlige egenskaper. De aller fleste avhandlingene har artikkelformat, noe som innebærer at disse bidragene utgjør en viktig andel av instituttets publiseringsportefølje.

Ph.d.-fagmiljøet er per i dag en aktivitet i samarbeid mellom fagmiljøet og veiledere ved CET og Institutt for geografi, og som sammen bidrar til å utvikle faget i en klart meriterende retning. Normen med biveileder gir oss dessuten anledning til å utnytte/utvikle nettverk i Norge og internasjonalt, noen også fra andre sektorer enn universiteter og høyskoler.

De uteksaminerte kandidatene ender opp i jobber innenfor academia, men også forvaltning i Norge eller utlandet. At utdanningen også kan være relevant med tanke på framtidige interne rekrutteringsbehov, er ønskelig både med tanke på fagmiljøenes behov for fornyelse, men også som motivasjonsfaktor for våre studenter på ulike nivå og temaretninger.

Systematiske kvalitetsarbeid

Framdriftsrapporteringen er i tillegg til å gi en oppdatert oversikt oppover i systemene, et nyttig formaliseringsverktøy først og fremst for veileder og kandidat med tanke på nedtegning av progresjon. Det handler blant annet om hvordan de hver for seg og sammen kan få en nedtegnet oppdatert forståelse av status i prosjektet. Verktøyet kan være med å blottlegge utfordringer med progresjonen, og behovet for nødvendige justeringer og/eller ekstrainsats for å kunne fullføre. Instituttets behov for å holde seg faglig og administrativt oppdatert angående kandidatens progresjon dekkes først og fremst ved at vi har godt etablerte rutiner for planer og registrering av oppstart, midtveis og sluttseminarer.

Etter opptak, har vi **fem trinn** i ph.d.-løpet som sammen sikrer god informasjonsflyt, dialog og oppfølging av kandidaten faglig og administrativt. **Ankomstmøtet** er et uformelt møte mellom kandidat og veileder, i tillegg et møte med administrativt ansvarlig som informerer om tjenester og rutiner. Det blir samtidig sendt ut en velkomstmelding til hele staben hvor kandidaten presenteres. I en normal setting, er det naturlig å ta en «bli-kjent-runde» på instituttet. Til **oppstartsmøtet** som er en standardisert praksis hos oss, deltar veiledere, kandidat, administrativt ansvarlig, faglig ansvarlig for ph.d.-utdanningen og instituttleder. Her presenteres kandidaten for de ulike ansvarlige, vi drøfter hvordan vi kan bistå i de ulike fasene av prosjektet. Vi setter også opp en tentativ plan for midtveisevaluering (detaljert på semester), foreslår i samråd med veileder, kandidat og institutt

oppgaver knyttet til pliktarbeid, og hvor i utdanningsløpet dette best kan legges. Det er vår intensjon at pliktarbeidet skal være mest mulig faglig relevant.

Studentene blir også kjent med vår uformelle omgangsform, inviteres inn i vårt faglige og sosiale felleskap, og er velkommen til å ta kontakt når de måtte ha behov for det. Det lages et kort referat fra møtet, som utgjør et viktig arbeidsdokument i videre oppfølging.

Midtveisevalueringen organiseres som et samarbeid mellom veileder, faglig ph.d.-ansvarlig, biveileder og gjerne en tredje ekstern kommentator. I ca. 14 dager før møtet har kandidaten sendt en kortfattet redegjørelse av prosjekt og framdrift. I tillegg legges gjerne også manuskripter for ulike deler med, som forberedelse til fagdrøftingen. Møtet innledes med en åpen del hvor kandidaten gir en 45 minutters presentasjon, etterfulgt av 60 minutter med komiteen hvor mest taletid gis til den eksterne representanten som gir sitt innspill til status og innhold. Komiteen med faglig ph.d.-ansvarlig utarbeider 1.sides referat fra møtet. Systemdynamikk har egne midtveisseminarer, og på disse deltar faglig ph.d.-ansvarlig som observatør.

Fra 2021 har vi startet innføringen av faste rutiner med **sluttevaluering**. Dette er en milepæl som er bygd opp på samme måte som ved midtveisevalueringen med vanligvis en åpen del og en komiteedel. Ca. 2 uker i forveien får komiteen tilsendt papers og utkast til kappen i avhandlingen. Komitearbeidet er spesielt viet til drøfting av kappen. Det er etter vår erfaring, viktig å påse at sluttseminaret legges på et tidspunkt hvor store deler av kappen er ferdig, men hvor det samtidig ennå er tid til å komme med konstruktive suppleringer og revideringer. Disse arrangementene framstår som faglig inspirerende både for kandidatene og de øvrige deltagerne. Vi regner med å få til gradvis full implementering av prosedyren om sluttevaluering i løpet av 2022. (Det er imidlertid ikke alltid hensiktsmessig å pålegge et slikt seminar for de som nå er på overtid, og som ganske kort tid planlegger å levere). Oversikten nedenfor viser gjennomførte seminarer i 2021. (Som følge av permisjoner i staben er flere oppstartsmøter for de som ankom høsten 2021 lagt til februar-mars 2022). Det femte trinnet som omfatter **vurdering av avhandling og disputas**, omtales ikke her i mer detalj.

Tabell 1. Gjennomførte seminarer 2021

	Velkomstmøter	Oppstartsmøte	Midtseminar	Sluttseminar	Disputaser
2021	6	3	3	1	3

Det er også rutiner for ph.d.-studentene knyttet til opplæring. Informasjon og planer om opplæringsdelen skjer dels gjennom oppstartsmøtet, administrative fagansvarlig og ikke minst fra veileder og kandidatens selv. Vi anvender både kurs ved Universitetet i Bergen, kurser ved andre universiteter i Norge og internasjonalt. Når det gjelder spørsmålet om behovet for flere fakultetsinterne kurs, er det enkelte av våre studenter som etterlyser tilbud om pedagogisk utdanningskurs. Dette er både viktig for våre studenter som skal delta i undervisning hos oss, men også som ledd i oppbyggingen av en CV som kan måle seg med andre i konkurransen om stillinger etter ph.d.-løpet andre steder. Krav om pedagogisk kompetanse er ikke uvanlig utenfor Norge. Vi er kjent med at disse kan delta i det ordinære pedagogiske utdanningstilbudet, men her er det betydelig konkurranse om plassene. Dessuten kan det være hensiktsmessige at de som velger pedagogisk kurs kan få dette telt inn som en del av graden, f.eks. som en del av tidsbruken knyttet til pliktarbeid.

Institutt for geografi fikk ikke på grunn av korona-situasjonen avviklet medarbeidersamtaler i 2021, men dette er planlagt våren 2022. Årlige oppfølgingssamtaler med ph.d.-studenter ansatt eksternt, er så langt ikke blitt avviklet hos oss. Vi mener imidlertid vi allerede har god dialog med disse gjennom veilederne, og den systematiske oppfølgingen som skjer gjennom oppstart-, midt- og sluttseminarene.

Ph.d. stipend er et innslag i eksternt finansierte prosjekter hos NFR, EU eller andre forskningsfinansieringskilder. I den forbindelse ser vi også mer krav om risikoanalyser og tiltak. I slike sammenhenger er det spesielt viktig å påse at en får de riktige kandidatene, og påse faktisk integrering av disse medarbeidere i forskningsteam og prosjekt. Vi opplever i den sammenheng blant annet Ferd-satsingen ved UiB, veilederforum og digitalt kurstilbud for veiledere som relevante fellestiltak.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2022/1997-ESD

Dato

04.04.2022

Instituttens ph.d.-utdanningsmelding -Infomedia

Forskningsaktiviteten ved instituttet er organisert i forskningsgrupper og sentersatsinger. De to disiplinene, medievitenskap og informasjonsvitenskap, har hver sin forskningsleder, Knut Helland og Bjørnar Tessem. Det faglige og administrative ansvaret for oppfølging av forskerutdanningen innehas av disse i samråd med øvrig ledelse på instituttet. Godkjenningssaker, midtveisevalueringer og oppfølging av kandidater og veileder utgjør hoveddelen av arbeidet for forskningslederne.

I 2021 avviklet Infomedia 5 disputaser, en kandidat ble tatt opp på programmet i 2011, to i 2016 og de to siste i 2017. Dette er betydelig flere enn tidligere år. Instituttet hadde i 2021 3 ph.d.-kandidater som startet i 2015, av disse har en levert avhandling i 2021 og skal disputere april 2022. Infomedia hadde i 2021 rundt 40 aktive ph.d.-kandidater, med syv nye rekrutteringer i 2021.

Institutt for informasjons- og medievitenskap følger ph.d-kandidatene tett og har regelmessig oppfølging på forskjellige arenaer. Basert på oversikter og fremdriftsrapporter følges kandidater på overtid opp av veileder eller forskningsleder med tanke på videre framdrift.

Korona-pandemiens påvirkning på ph.d.-utdanningen

Pandemien har nok forsinket mange ph.d.-kandidater og flere har fått noen måneders ekstra stipend. Faglig-sosiale møteplasser har manglet, og studentene har måttet operere mer på egen hånd. Det har også vært utfordringer knyttet til veiledning. Den internasjonale dimensjonen har lidd, på grunn av reduserte reisemuligheter til konferanser, seminarer og ph.d.-kurs. Situasjonen har også vært utfordrende for de med familie og små barn.

Erfaringer med digitale møte-verktøy som Zoom og Teams, er at de i en vanskelig situasjon, har vært nyttige og fungert godt for studentene.

Dessverre har pandemien også redusert aktiviteten i ph.d.-gruppens egne organiserte aktiviteter, men vi håper at denne nå tar seg opp etter dvalen.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Institutt for informasjons- og
medievitenskap
Telefon 55589100
post@infomedia.uib.no

Postadresse
Postboks 7802
5020 Bergen

Besøksadresse
Fosswinkelsgate 6 + MCB
Bergen

Saksbehandler
Espen Dahle
55583381

Kandidatens bidrag til forskningen ved instituttet

Ved ansettelser og opptak arbeider instituttet med både å rekruttere til eksisterende forskningsfelt og med å styre ressursene mot satsingsområdene. Opptak av kandidater i 2021 har gått på fire hovedinnretninger; 1) UiB stipendiatstillinger til disiplinene finansiert av fakultetet 2) UiB stipendiatstillinger knyttet til spesifikke satsinger, eksempelvis kunstig intelligens 3) Ansettelser og opptak til SFI Media Futures; 4) Opptak gjennom avtale med Høyskolen Kristiania.

De fakultets-finansierte stipendiatene fordeles mellom disiplinene etter behov. Fordelingen er en blanding av behov for rekruttering i disiplinen/forskningsfeltet og en skjønnsmessig vurdering gjort av instituttledelsen. Universitets-stipendiatene er viktige for undervisnings- og forskningssatsinger. Media Futures-kandidater er i hovedsak bundet opp av prosjektbeskrivelsen og hva senterets innretning og konsortium-avtalen legger opp til. Avtalen med Høyskolen Kristiania gjelder primært kandidater i medievitenskap ansatt ved Høyskolen. De har altså arbeidssted annet sted enn Bergen. Oppfølging og erfaring med disse kandidatene har vært gode, og i ett tilfelle utfordrende.

Vi er opptatt av at kandidatene er kvalifisert i forhold til utlysningstekst, har gode kvalifikasjoner og er personlig egnet. Det har hatt som konsekvens at vi har utlyst noen stillinger flere ganger.

Instituttet rekrutterer i høy grad internasjonale kandidater til ph.d.-stillinger, spesielt påfallende er det at rekrutteringen til informasjonsvitenskap er nesten utelukkende ikke-norske søkere.

Kandidatene har en sterk tilknytning til forskningsgruppene og bidrar slik til å utvikle dem. Disiplinene våre er i sterk utvikling internasjonalt, og vi mener at kandidatene bidrar godt til denne utviklingen. Fremfor alt Media Futures-kandidatene og deres prosjekter synliggjør den tverrfagligheten som etter hvert preger våre felt.

Systematisk kvalitetsarbeid

Instituttet benytter framdriftsrapportene aktivt i kvalitetsarbeidet. De blir systematisk gjennomgått og fulgt opp gjennom samtaler og tiltak. Særlig gjelder dette kandidater som trenger oppfølging på grunn av forsinkelser og andre forhold. Framdriftsrapportene gir også en naturlig anledning til å se på kandidatmassen som helhet og initiere mer generelle tiltak for å forbedre gjennomføring og kvalitet. Rapportene har stor legitimitet i miljøet og er et nyttig verktøy for instituttet, veiledere og ph.d.-studenter.

Instituttet forsøker å gjennomføre midtveisevaluering for alle kandidater. Disse oppleves som nyttige og gir kandidaten en mulighet til å oppsummere sitt arbeid så langt og få innspill fra flere kanter. Instituttet ser at tilbakemeldingene fra komité på fremdrift og faglige spørsmål kan gi inspirasjon, korleksjon og fokus i det gjenstående arbeidet.

Instituttledelse har til hensikt å holde medarbeidersamtale med alle våre stipendiater i 2022. Så langt i år har bare en del av stipendiatene som er lokalisert i Bergen deltatt på medarbeidersamtale.

Ph.d.-kurs

Vi ønsker flere ph.d.-kurs. Men den faglige variasjonen med flere store disipliner gjør det vanskelig å tilby et helhetlig tilbud som passer mange. Instituttet mener at et felles kurs som Vitenskapsteori og etikk er viktig. Det har en positiv effekt at kurset kan bidra til et fellesskap mellom stipendiatene på fakultetet. Ph.d.-kurs i kvantitativ og kvalitativ metode på fakultetsnivå vil være nyttig også for mange av våre kandidater.

Infomedia arrangerte et kurs på ph.d.-nivå i 2021, INFO 900 – Introduction to Learning Analytics, i samarbeid med SLATE – Centre for the Science of Learning and Technology.

I 2022 vil instituttet utvikle to ph.d.-kurs INFO 901 - Introduction to AI ethics og MEVI 904 - Understanding Media Experience: Ethnographic Methods and Conceptual Debates.

Vennlig hilsen

Marija Slavkovik
Instituttleder

Espen Dahle
administrasjonssjef

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2022/1997-CHLI

Dato

19.04.2022

Ph.d.-utdanningsmeldingen for 2021 – Institutt for sammenliknende politikk

Vi viser til brev fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet mottatt 22.02.2022 om ph.d.-utdanningsmeldingen for 2021. Nedenfor følger Institutt for sammenliknende politikk ph.d.-utdanningsmelding for 2021.

Gjennomføring

Instituttet gjennomførte tre PhD disputaser i 2021 og en disputas for Dr philos. I DBH-statistikken over gjennomføring er gjennomsnittiden for en PhD ved Instituttet på 4,3 år (data fra 2020). Instituttet har pr i dag en stipendiat i programmet som har gått lengre enn 6 år, og en annen stipendiat som er mer enn et år over finansieringsperioden. Begge stipendiatene har fått forlengelse og har laget gjennomføringsplan i samråd med sine veiledere med tanke på innlevering i løpet av 2022.

Selv om forsinkelser forekommer, opplever ikke instituttet store utfordringer på gjennomføringssiden og det er instituttets inntrykk at de tiltak som ligger i programmet med tanke på oppfølging og milepæler fungerer relativt godt fordi de gjør det mulig å fange opp fare for forsinkelser tidlig og dermed i tide til å sette i gang mulige tiltak. Fremdriftsrapportene i 2021 ga ingen signaler om at nåværende kandidater på dette tidspunkt har møtt store utfordringer på gjennomføringssiden utover de problemer som koronaen har skapt.

Korona-pandemiens påvirkning på ph.d.-utdanningen

Pandemien har rammet alle ph.d.-kandidater på den ene eller andre måten og alle, ph.d.- kandidater så vel som veiledere, må sies å ha fått den psykososiale

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

situasjonen påvirket. Tilgang til kontor har vært begrenset i lange perioder og flere har hatt uegnede hjemmekontorforhold, noe som har vanskeliggjort avhandlingsarbeidet. Forholdene har vært ekstra vanskelig for ph.d.-kandidater med små barn, samt for ph.d.-kandidater med familie i utlandet. Det er også en utfordring at ikke alle kandidater har fått beskjed om de har fått den "andre" forlengelsen på 1 mnd. Vi ser at kandidater som starter opp i 2021 og 2022 i mindre eller i svært liten grad er rammet av korona når det gjelder planlegging av sine prosjektperioder.

Faglig har pandemien medført konsekvenser for utenlandsreiser. Flest er rammet av at internasjonale konferanser ikke lenger er et fysisk faglig møtested, men foregår online. Derneft har flere kandidater opplevd å få lengre utenlandsopphold utsatt eller avlyst, noe som medfører at internasjonaliseringsdelen i forskerutdanningen er falt bort. Dette er alvorlig. I ett tilfelle har pandemien medført at mulighetene til å gjennomføre feltarbeidet som var planlagt som grunnlag for avhandlingen er umuliggjort, noe som har krevd tilpasning i opplegget for avhandlingen.

Statusrapportene fra november 2021, samt midtveisevalueringer, viser heldigvis at de fleste har klart å minimere konsekvensene av pandemien for datainnhenting. Planlagte ph.d.-kurs lokalt ble utsatt. Instituttet har i pandemien vært tvunget til å legge om de semestervise Solstrand-seminarene til onlinearrangementer (Zoomstrandseminarer) og det vurderes som viktig at faglige møtesteder og oppfølging som midtveisevalueringer og sluttseminar settes opp etter vanlige rutiner. Dette har også påvirket kandidatenes mulighet til å bygge nettverk lokalt på institutt og fakultet.

Høsten 2021 greide heldigvis instituttet å gjennomføre Solstrand-seminar som vanlig og disse planlegges fysisk framover.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

Mange av ph.d.-prosjektene er tematisk relatert til UiBs forskningssatsninger, særlig globale samfunnsutfordringer som ulikhet og migrasjon, men også i noen grad klima og energiomstilling. Instituttet har forholdsvis få åpne stipendiatstillinger, de fleste er tilknyttet prosjekter som har fått eksternfinansiering og er dermed nært knyttet til forskningsfelt og satsinger ved instituttet. Imidlertid betyr dette at utlysninger er tematisk innsnevret, noe som kan bety færre muligheter for faglig nyskaping og fornyelse gjennom fritt genererte forskningsideer. Instituttet ønsker at egne stipendiatstillinger i hovedsak skal være åpne for å styrke graden av nyskapende forskning.

Eksterne ph.d.-studenter tilknyttet instituttet er i hovedsak ikke en del av forskningssatsinger ved instituttet, men kan være tilknyttet prosjekt som involverer

samarbeid mellom forskningsmiljøer på instituttet og den institusjonen som finansierer de eksterne.

Ved opptak, enten det gjelder interne stipendiater eller eksterne ph.d.-studenter, vektlegges gode faglige kvalifikasjoner, inkludert metodekompetanse. Dette vurderes som avgjørende for at programmet skal holde faglig nivå og kvalitet.

Systematisk kvalitetsarbeid

Midtveisevaluering planlegges og settes opp av forskerutdanningskoordinatorene, rundt halvveis, eller litt etter halvveis, i løpet. I tillegg til kandidaten, deltar hovedveileder og biveileder, forskerutdanningskoordinatoren og instituttleder/stedfortreder. Fra 2022 vil også den administrative forskningskoordinatoren være med på midtveisevalueringen. Kandidaten lager før midtveisseminaret et notat som oppsummerer status, gjenstående arbeid og utfordringer som måtte være. I tillegg til en diskusjon av det faglige arbeidet, gjennomgås status for opplæringsdelen og eventuelt pliktarbeid. Tentativ dato for sluttseminar og innlevering diskuteres også. Midtveisseminaret tar rundt en time. Det lages en oppsummering etter møtet. I tillegg gir også de halvårlige Solstrand-seminarene god oversikt over fremdriften i prosjektene.

De årlige framdriftsrapportene gjennomgås av forskerutdanningskoordinatorene og instituttleder. Eventuelle tiltak diskuteres, midtveisevalueringer planlegges og møter avholdes om det rapporteres som ønskelig. Det ble avholdt et møte med en ekstern ph.d. kandidat som følge av framdriftsrapportene i 2021.

Instituttet legger også ressurser inn i et sluttseminar for kandidatene som gir kandidatene en gjennomlesning og grundige kommentarer fra flere i staben på et fullstendig utkast av avhandlingen.

Medarbeidersamtalene med interne kandidater fungerer godt og var et viktig tiltak i 2021. Det ble avholdt medarbeidersamtaler med alle ph.d. som var tilgjengelige - i landet - høsten 2021. For de som ikke hadde anledning høsten 2021, ble medarbeidersamtale tilbudt og holdt vinteren 2022. Det har blitt avholdt oppfølgingssamtale med eksterne ph.d. kandidater ved behov (for eksempel når dette signaliseres i fremdriftsrapporten), men dette tilbudet vil nå gå ut til alle eksterne årlig siden det ble lagt til i Kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen i februar 2022.

Opplæringsdelen til ph.d.-kandidatene er i stor grad lagt opp av kandidatene selv i samråd med veileder(e) og faglig ph.d.-koordinator. Instituttet opplever dette som en styrke fordi ph.d.-utdanningen og de ulike ph.d. prosjektene kan være svært

spesialiserte. Opplæringsbehovet hos kandidatene kan derfor variere stort. En annen fordel med å ta deler av opplæringsdelen utenfor instituttet og UiB er at ph.d. kurs da kan brukes til å danne nettverk, få internasjonale kontakter og nye idéer.

Spesialiseringen skaper riktignok også utfordringer med tanke på å finne relevante teorikurs for den enkelte. Denne utfordringen har vært et særlig problem under pandemien som av og til har medført at kurs kandidater har vært oppmeldt i, har blitt kansellert på kort varsel. Da møter kandidatene en utfordring med tanke på å fylle denne komponenten i opplæringsdelen.

Stipendiatene har en felles komponent i emnet i vitenskapsteori og felles rammer for hvilken type emner og i hvor stort omfang kandidatene bør ta. Disse rammene sikrer likhet i utdanningen på tvers av kandidater.

Instituttet ser likevel at for en gruppe ph.d.-kandidater, de som er forhindret fra særlig reisevirksomhet (for eksempel småbarnsforeldre), så kan det være et behov for å kunne ta opplæringsdelen fysisk ved UiB eller digitalt. I så måte ønsker instituttet at for eksempel vitenskapsteori-kurset, siden dette er tilnærmet obligatorisk å ta for alle, bør kunne tas ved fysisk ved UiB.

Instituttet organiserte ingen ph.d. emner i 2021. Instituttet har rutiner for at ph.d.-emner arrangert av ansatte ved instituttet settes opp på instituttets evalueringsplan. Imidlertid tilligger ansvar for dette i henhold til kvalitetssikringsssystemet programstyret for ph.d.-utdanningen.

Forskningsfellesskapet

Stipendiater så vel som eksterne ph.d.-studenter tilhører en av instituttets forskningsgrupper og deltar i aktivitetene der. Alle som er opptatt i programmet under Institutt for sammenliknende politikk inviteres ved slutten av hvert semester til Solstrand-seminaret, et tiltak som får gode tilbakemeldinger fra deltakerne og som er viktig for framdrift og faglig fellesskap blant ph.d.-studentene. I tillegg til seminarer og aktiviteter ved instituttet, kan ph.d.-studentene delta i tilsvarende aktiviteter i den tverrfaglige seminarrekken i politisk økonomi og ved sentre. Prosjekttilknyttede ph.d.-kandidater deltar naturlig nok i prosjektaktivitetene på prosjektet de er en del av.

Universitetspedagogikk i opplæringsdelen

Mange stipendiater har undervisningsplikt og underviser i form av forelesninger, seminar og veiledning gjennom stipendiatperioden. Likevel er det ikke krav om universitetspedagogisk opplæring, en type kvalifikasjon som det legges stadig større vekt på for akademisk karriere og som også kan være en generisk ferdighet som kan

komme til nytte i framtidig jobb utenfor akademia. Instituttet vil igjen foreslå at kurs i universitetspedagogikk innlemmes i opplæringsdelen i fakultetets ph.d.-program. Dette kan f.eks. gjøres ved at det gjøres valgfritt med 3–5 studiepoeng i formidling eller 3–5 studiepoeng i universitetspedagogikk. En kombinasjon av formidling og universitetspedagogikk bør også være mulig.

Vennlig hilsen

Leiv Marsteintredet
instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

UNIVERSITETET I BERGEN

Institutt for sosialantropologi

Fosswinckelsgt. 6, 5007 Bergen

Sentralbord 55 58 48 00

Direkte linje eksp.kont. 55 58 92 50

Telefax 55 58 92 60

Epost post@sosantr.uib.no

Department of Social Anthropology

Fosswinckelsgt. 6, 5007 Bergen

Switchboard 55 58 48 00

Direct line secretary. 55 58 92 50

Telefax 55 58 92 60

Email post@sosantr.uib.no

Bergen 10. mars 2022

Ph.d. utdanningsmelding 2021, Sosialantropologi

Denne meldingen responderer på de punkter som Det samfunnsvitenskapelig fakultet har bedt oss om å redegjøre for.

Gjennomføring

- Beskriv situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre gjennomføringen ved instituttet. Hvis gjennomføringen har vært svakere enn ønskelig, ber vi om at bakgrunnen for dette kommenteres

I 2021 var det fire kandidater ved institutt for sosialantropologi som disputerte. Ved utgangen av 2021 hadde instituttet 19 aktive ph.d. kandidater.

I begynnelsen av mars 2022 har allerede en kandidat disputert, to har levert avhandlingen og det forventes at de disputerer i løpet av våren. Vi forventer også at ytterligere to-tre kandidater vil levere i løpet av året og at endelig antall disputaser i 2022 blir fem-seks kandidater.

Alle kandidatene som disputerte i fjor, var på overtid. Vi ser også i år en positiv trend i retning at kandidater som har blitt stående fast leverer og blir ferdig.

Det er også slik at de som er aktive ph.d. kandidater med finansiering nå ligger bra an med gjennomføring av sine prosjekt, med tanke på feltarbeid, kurs, og skriving av kapitler. Samtidig er det noen kandidater som er forsinket da de måtte utsette feltarbeidet eller endre feltarbeids sted grunnet pandemien.

Gjennomføringen har vært på et akseptabelt nivå, men instituttet planlegger å gjøre endringer i rutinene ved midtvegsevaluering og innføre mer omfattende evaluering i 7 semester (se punkt om systematisk kvalitetsarbeid).

Korona-pandemiens påvirkning på ph.d. utdanningen

- Hvilken innvirkning har korona-pandemien på gjennomføring og kvalitet i ph.d. prosjektene ved instituttet? Punkter som kan omtales er forsinkelser, forlengelser, opptak, veiledning, datainnsamling, opplæringsdelen, internasjonale nettverk, mv.

En gjennomgående opplevelse er at pandemien har rammet alle på den ene eller andre måten. Koronaperioden har blitt lang og for de nåværende kandidatene våre i

programmet har det overskygget alt arbeid. Situasjonen har medført mindre effektivt arbeid og særlige utfordring knyttet til feltarbeid, datainnsamling og utenlandsopphold. Flere har endret sine prosjekter for å kunne gjennomføre dem. De har opplevd avlyste ph.d. kurs og konferanser, mindre aktivitet i faglige nettverk og seminarer og utfordring med hjemmekontor og isolasjon. Likevel kan vi si at med 2021 fikk vi en slags normalitet hvor våre kandidater har tilpasset seg på en god måte til pandemien. Noen har utsatt feltarbeid og heller jobbet med teoretiske og metodiske aspekter, mens andre har gjennomført grundige feltarbeid i Norge. På slutten av 2021 ble det også mulig for en del å reise på feltarbeid i utlandet. Samtidig vil en del ph.d. kandidater, muligens alle, ha behov for å søke om forlengelse av stipendiatperioden grunnet utsettelse av kurs, feltarbeid eller andre forhold tilknyttet pandemien.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

- Hvilke strategiske vurderinger gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater?
- Hvordan utfyller kandidatene allerede eksisterende forskningsfelt?
- Beskriv graden av nyskapende forskning kandidatene bidrar med

Instituttets hovedstrategi relatert til ansettelse og opptak av doktorgradskandidater er å rekruttere de beste talentene og sikre at de beste prosjektene blir gjennomført. Dette er viktig for reproduksjon og utvikling av disiplinen, og for kandidatenes generelle bidrag til forskningen ved instituttet. Derfor er det for oss også viktig å ha så mange åpne utlysninger som mulig. Det er derfor viktig å hegne om de åpne universitetsstipendene.

Videre har vi også et ønske om å fortsette å rekruttere kandidater fra det Globale Sør. Barth-stipendet gir oss mulighet for å foreta en slik spisser rekruttering hvert tredje år, men bortfall av kvoteordningen har medført at det generelt har blitt mer krevende å rekruttere kandidater fra det Globale Sør. En arbeidsgruppe ved instituttet har kommet med innspill til hvordan instituttet kan jobbe med å sikre bedre mangfold i rekruttering av ph.d. kandidater.

Ph.d. kandidater utfyller allerede eksisterende forskningsfelt ved at de er involvert i forskergrupper og i noen tilfeller i prosjekter. I løpet av 2021 har NFR prosjektet 'Technoscientific Immortality' rekruttert en ph.d. kandidat, og instituttet har blitt tildelt en kandidat på IMER stipend som skriver om migrasjon. Begge disse ph.d. kandidatene jobber med avhandlinger som er nyskapende, og som tangerer den etablerte forskningen til våre vitenskapelige ansatte. Samtidig utfører flere ph.d. kandidater forskning som også er nyskapende og går ut over allerede etablerte tematikker ved instituttet. Det er verd å nevne at pågående ph.d. prosjekter adresserer store og viktige samfunnsspørsmål som urbanisering, klima, migrasjon, kunstig intelligens, m.m.

Systematisk kvalitetsarbeid

- Hvordan følger instituttet opp framdriftsrapporter og oppleves rapporteringen som nyttig?
- Midtveisevaluering – hvordan fungerer denne ved instituttet? Og eventuelt hvilke justeringer ønsker instituttet for å øke nytten?

- Hvilke erfaringer har instituttet med gjennomføring av medarbeidersamtaler (egne ansatte) og årlige oppfølgingssamtaler med eksterne ph.d. kandidater?
- Opplæringsdelen – hvordan fungerer denne ved instituttet? Er det behov for flere fakultetsinterne kurs? Er det positivt eller negativt at opplæringsdelen i stor grad kan formes av hver kandidat?
- Emneevalueringer – har instituttet gjennomført et ph.d. kurs i 2021? er det erfaringer med gjennomføringen instituttet vil melde inn?

Framdriftsrapporteringen er i et nyttig verktøy for veileder og kandidat med tanke på å få en oversikt over kandidatenes progresjon.

Instituttets behov for å holde seg faglig og administrativt oppdatert angående kandidatens progresjon dekkes ytterligere ved at vi har godt etablerte rutiner for planer og registrering av oppstartssamtaler og midtveiseevalueringer.

Disse rutine jobber vi nå også med å utbedre (se under)

Første arbeidsdag på instituttet blir kandidaten invitert til et møte med administrativt ph.d. ansvarlig som ønsker velkommen, sørger for at infrastruktur (kontor, konto, PC) er på plass og informerer om forskerutdanningsløpet etc. Det blir samtidig sendt ut en velkomstmelding til hele staben hvor kandidaten presenteres. Det gjennomføres også en fysisk presentasjonsrunde på instituttet.

På oppstartsmøtet noen uker senere deltar kandidat, veiledere, administrativt ansvarlig, faglig ansvarlig for ph.d. utdanningen, undervisningsansvarlig (for kandidater med pliktarbeid) og instituttleder. Her presenteres kandidaten for de ulike ansvarlige og kandidaten legger frem sine prosjektideer og planer for studieløpet. Det diskuteres hvilken form veiledningen skal ta, hvilke kurs i opplæringsdelen det er lurt å ta og når, og det planlegges eventuelle undervisningsoppgaver for kandidaten. Tidspunkt for midtveiseevaluering blir også avtalt i dette møtet.

Det lages et kort referat fra møtet, som utgjør et viktig arbeidsdokument i videre oppfølging.

Utover i studieløpet legges det vekt på hvordan emneporteføljen til den enkelte kandidat skal sikre kvalitet i ph.d. utdanningen og dette følges opp av veiledere og ph.d. ansvarlig.

Medarbeidersamtaler ble utført i 2021 med alle ph.d. kandidatene som var basert i Bergen. De få kandidatene som var på feltarbeid utenfor Norge ble tilbudt medarbeidersamtale over Teams eller ved retur til Bergen. Alle ph.d. kandidatene var svært opptatt av å ha medarbeidersamtale og opplevde disse som svært nyttig. Medarbeidersamtale med ph.d. kandidatene som ikke er ansatt på instituttet har ikke blitt gjennomført – dette er en prosedyre som eventuelt kan endres i fremtiden.

Vi jobber nå med å utbedre ordningene for regelmessige evalueringer i studieløpet.

Midtveiseevalueringen er en viktig milepæl i studieløpet. Her gjør kandidaten opp status for arbeidet så langt og får tilbakemelding på eventuelle utfordringer. I denne evalueringen består komiteen av veiledere og ph.d. ansvarlig. Midtveiseevalueringen finner ideelt sett sted i på slutten av semesteret etter fullført feltarbeid. Kandidaten presenterer sin progresjon ved å legge frem en oversikt over avhandlingens innhold og de deler som er skrevet, samt progresjon i opplæringsdelen og pliktarbeid.

Komiteen påpeker styrker og svakheter i tilnærmingen så langt, og sikrer at planen

for videre arbeid er gjennomførbart, og støttet opp av god dialog med veiledere. Komiteen leverer en rapport til fakultetet etter møtet. Fra 2021 planlegger vi at midtveisevalueringen skal utføres mer presist midtveis, uavhengig av hva kandidaten har produsert til dess - fordi vi også vil innføre en sluttevaluering (se under).

Instituttet ønsker å utrede mulighetene for å opprette en *sluttevaluering*, som skal finne sted i det 7.semesteret (ved fire år) eller 5.semester (ved tre år). Mens midtveisevalueringen har fokus mest på progresjon og gjennomføring, vil sluttevalueringen være mer rettet mot faglig kvalitetssikring og peke mer frem mot selve disputas-situasjonen. I sluttevalueringen vil vi ha med en ekstern fagperson med spesialkompetanse på feltet, for å oppgradere læringsutbyttet. Den eksterne fagpersonen er forventet å lese kandidatens skriftlige produksjon og kommentere på dette.

Instituttet tilbyr ikke faste ph.d. emner, men vi har de siste år arrangert regelmessige nasjonale ph.d. kurs i antropologisk teori. Instituttets planlagte ph.d. kurset for 2021 ble utsatt til 2022 grunnet korona. Vi har mottatt støtte fra NFR til nasjonale ph.d. kurs i 2022, i 2023 og 2024. Kursene evalueres ved at kandidatene gir tilbakemeldinger til den ansvarlige på kursets siste dag.

Det regnes som svært positivt for kandidatene og instituttet at opplæringsdelen kan utformes av den individuelle kandidat. Instituttet ser ikke at kandidatene vil være tjent (teoretisk, metodisk eller analytisk) med flere fakultetsinterne kurs enn de som finnes nå. Ph.d. kandidatene på SV fakultetet har svært ulik tematisk, analytisk og metodisk fokus – og det er grunn til å tro at kurs tilbudt fra SV-fakultetet vil rettes mot et fåtall av våre kandidater. BSRS tilbyr kurs hver sommer og dersom fakultetet ønsker å bygge opp flere ph.d. kurs kan dette gjøres i samarbeid med BSRS. Videre, alle våre kandidater uttrykker høy tilfredshet med ph.d. kurset tilbudt av SVT, både med henblikk på dets teoretiske tilnærming og det faktum at de der treffer ph.d. kandidater fra hele UiB.

Samtidig er det et ønske fra våre ph.d. kandidater å ha et ph.d. kurs som arrangeres felles med de andre sosialantropologi instituttene i Norge. Kursene som arrangeres av SV-fakultetet er tverrfaglige og oppleves som bare delvis relevante. Ph.d. kandidatene anser et felles kurs som en viktig møtearena for ph.d. kandidater i antropologi i Norge. Muligheter for gjennomføring av slike felles kurs i fremtiden vil diskuteres med det nasjonale fagorganet for sosialantropologi. Instituttet planlegger å tilby kurs i visuelle verktøy under feltarbeid til ph.d. kandidater ved SV-fakultetet. Et slikt tilbud kan også inkluderes i et kurs organisert i fellesskap med andre sosialantropologiske institutter.

Ellers er det en stor fordel at kandidatene kan velge ph.d. kurs utenfor UiB som er rettet mer mot deres egen tematikk, metode eller teoretisk tilnærming. Slik skaper de seg også et internasjonalt fagrelevant fellesskap som kan ha stor betydning senere i karrieren.

Synnøve Bendixsen
Instituttleder

Knut Rio
ph.d. ansvarlig

10. mars 2022

Sak 22/1997

Institutt for økonomi - PhD-utdanningsmelding 2021

Vi viser til bestilling fra fakultetet av 11.02.2002. og oversender Institutt for økonomi sin melding med omtalte punkter. Instituttets melding ble vedtatt i instituttrådet 8 mars 2022.

1. Gjennomføring

Instituttet har tradisjonelt hatt god gjennomføring på PhD programmet. Antall disputaser i 2020 var 1, og 5 i 2021. I forhold til gjennomføringskrav om 6 år fra oppstart til disputas, gjennomførte 100 % av kandidatene i 2020, og 80 % i 2021.

Instituttet har for tiden 7 kandidater som ennå ikke har disputert. Av disse er 1 kandidat uten finansiering, kandidaten leverte imidlertid avhandlingen før finansieringen gikk ut. Kandidaten er i tillegg en offentlig ph.d.-kandidat som er ivaretatt av sin arbeidsgiver, og dermed et spesialtilfelle.

Hvis vi ser på tiden mellom innlevering og slutt på finansiering på de disputerte kandidatene våre i 2020 og 2021 er bildet at en leverte før utløp av finansieringen, men de andre var mellom 5 måneder og 1 år og 10 måneder forsinket.

Instituttet har ikke noe statistikk på hvordan disse tallene har endret seg over tid, men vi sitter vel igjen med et inntrykk av at kandidatene våre har noe lenger gjennomføringstid i dag enn det vi har før. Hva som er bakgrunnen for dette er vanskelig å spekulere i generelt, men med såpass små tall har vi innsikt i de konkrete enkelttilfellene. En faktor er selvsagt pandemien. En annen faktor er at noen kandidater begynner i jobb når finansieringen går ut, og dette fører til forsinkelse i forhold til ferdigstilling av avhandlingen. Dette er forhold det er vanskelig å iverksette tiltak mot utover å oppfordre kandidatene til å ferdigstille avhandling før man begynner i ny jobb. På den andre side skjønner en jo at kandidatene som av ulike grunner blir forsinket likevel trenger et levebrød.

Slik instituttet vurderer situasjonen nå ser vi liten grunn til å iverksette tiltak, men vi holder situasjonen under oppsikt, og vil løpende vurdere denne.

2. Korona-pandemiens påvirkning på ph.d.-utdanningen

Instituttet omtalte dette også i meldingen for 2020, og det vi meldte om der er fremdeles aktuelt. Et par av våre kandidater er relativt kraftig forsinket som følge av problemer med datainnsamling, gjennomføring av opplæringsdelen, men også i enkelte tilfeller manglende motivasjon. Dette bekymrer oss. Kandidatene har fått de forlengelser som er innvilget sentralt, men for enkelte kandidater ser vi at dette kan være utilstrekkelig. Pandemien har rammet alle kandidatene i forhold til behovet for å etablere et internasjonalt nettverk, og planlagte forskningsopphold har blitt avlyste eller utsatte. Dette har også påvirket

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

kandidatenes mulighet for å presentere sin forskning både eksternt og internt. Når det gjelder opptak og veiledning kan vi ikke se at pandemien har hatt særlige negative virkninger utover at veiledning til tider har måttet forgå digitalt.

3. Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

Stipendiatene ved instituttet er enten ansatt på åpne utlysninger, på eksternt finansierte prosjekt (NFR) eller på strategiske satsninger (f.eks. i tilknytning til ITØK programmet) ved instituttet. På denne måten vil kandidatenes forskning både utfylle eksisterende forskningsfelt, men også i mange tilfelle utvide forskningsfeltene på instituttet.

Bortimot alle våre kandidater skriver artikkelbaserte avhandlinger godt forankret innen økonomifaget. Grunnkravet til en godkjent avhandling er at artiklene skal være internasjonalt publiserbare. Spennvidden i det økonomisk tidsskiftshierarkiet er stort og dermed vil også det forskningsmessige bidraget fra kandidatene variere. Enkelte av våre kandidater har levert nyskapende forskning i internasjonal toppklasse, mens andre leverer bidrag som er mindre og av mer inkrementell karakter, men som likevel kan være av betydelig vitenskapelig verdi. Mange av kandidatene har forskningssamarbeid med sine veiledere på deler av avhandlingen, og ph.d.-kandidatenes forskningsproduksjon er av vesentlig betydning for instituttets samlede forskningsaktivitet.

4. Systematisk kvalitetsarbeid.

Framdriftsrapporteringen som gjennomføres er i utgangspunktet nyttige, men kanskje for knappe til at potensialet blir fullt ut utnyttet. Når det er sagt foregår det kanskje viktigste kvalitetsarbeidet i interaksjonen mellom kandidater, veiledere og instituttets ph.d. ansvarlige. Vi har en velfungerende midtveisevaluering som gjennomføres for alle kandidater. Deltakere på disse møtene er kandidaten, veileder(e), instituttets ph.d. ansvarlige og instituttleder. Kandidaten får på disse møtene verdifulle tilbakemeldinger på sitt ph.d. arbeid, både forskningen og opplæringsdelen.

Opplæringsdelen gjennomføres på instituttet i samarbeid med NHH. Våre kandidater må ta 4 av 6 kurs som er obligatoriske for NHH-studenter (30 studiepoeng), men kan velge å ta alle seks kurs (45 stp). I tillegg tar kandidatene vitenskapsteori (10 stp). Kandidatene kan da ta valgfrie emner og formidlingspoeng for resten av opplæringsdelen. Så langt mener vi denne ordningen fungerer fint, men vi vurderer løpende om det er behov for justeringer. Vi ser ikke noe behov for flere fakultetsinterne kurs. Spørsmålet om det er positivt eller negativt at opplæringsdelen i stor grad kan formes av hver kandidat treffer vårt opplegg dårlig. For det første fordi vi har en stor andel obligatoriske kurs, og for det andre fordi de valgfrie emnene utformes i høy grad gjennom anbefaling, og godkjenning av, veileder(e). Innspill fra kandidatene tas selvfølgelig med i betraktningen, men det er ikke slik at kandidatene ensidig kan utforme de «frie» studiepoengene i opplæringsdelen.

Instituttet har gode erfaringer med gjennomføring av medarbeidersamtaler med egne ansatte. Dette gjennomføres for alle hvert år. Vi har i liten grad eksterne ph.d. kandidater på instituttet, slik at dette har vi relativt liten erfaring med. Det er likevel slik at eksterne kandidater tilbys oppfølgingsamtaler.

Tommy Stahl Gabrielsen
instituttleder

Marianne Bø Larsen
administrasjonssjef

Universitetet i Bergen

Referanse

2022/1997-CHLI

Dato

19.04.2022

Sosiologisk institutt - Ph.d.-utdanningsmelding 2021

Status PhD kandidater ved instituttet

Det er 1.mars 2022 ni ph.d kandidater på doktorgradsprogrammet ved instituttet. Syv har finansiering ved UIB, to er på overtid, men fremdeles i programmet. Instituttet hadde ingen disputaser i 2021, etter et aktivt år med tre disputaser i 2020. Instituttet arbeider for å få flere stipendiater gjennom aktiv søknadsvirksomhet (til ERC, Horizon Europe og NFR). Det vil bli tilsatt to nye stipendiater høsten 2022. Stipendiatgruppen er samlet sett nå i kraftig vekst, etter en periode med en litt mindre gruppe.

Koronapandemiens påvirkning på ph.d. -utdanningen

Vi vil bekrefte situasjonsbeskrivelsen som er meldt inn tidligere til fakultetet. Vi vil i tillegg understreke at stipendiater i ulike stadier av doktorgradsløpet har vært rammet. For nye stipendiater har utfordringen vært å komme inn i et ukjent arbeidsmiljø uten de ressursene en vanligvis har omkring seg, mens for stipendiater som har kommet lengre i doktorgradsløpet har ulike utfordringer knyttet til datainnsamling, gjennomføring og progresjon meldt seg. Denne situasjonen har også gitt særlige utfordringer for stipendiater som er på overtid ved å gjøre slutføringsarbeidet ekstra vanskelig. Både bo- og familieforhold har gjort noen særlig utsatt.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetet

Phd stillingene ved instituttet utlyses nasjonalt og internasjonalt, med sikte på å tiltrekke oss de beste kandidatene. I utlysningstekstene for stipendiatstillingene som er finansiert av UIB er det lagt vekt på at søkerne må orientere seg mot forskningsprofilen ved instituttet. De som har blitt ansatt, har alle hatt nyskapende forskningsprosjekt som har bidratt inn mot ett eller flere av instituttets profilområder.

Systematisk kvalitetsarbeid

Midtveisevalueringen

Midtveisevalueringen avtales med den enkelte stipendiat, men følger malen fra fakultetet. Instituttleder innkaller. Kandidaten skriver en rapport på forhånd og denne er utgangspunkt

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

for et møte. Deltakere på møtet er instituttleder og veileder(e). I tillegg har andre aktuelle fagpersoner blitt innkalt hvis kandidaten ønsket det. På møtet presenterer kandidaten sitt arbeid som utgangspunkt for diskusjon. Etter møtet har instituttleder laget en oppsummering som senere er fulgt opp av deltakerne. I 2021 var det midtveisevaluering for en kandidat og høsten 2022 er det planlagt en midtveisevaluering for en annen. Høsten 2021 ble det i tillegg arrangert sluttseminar for en kandidat, hvor en intern og en ekstern leser leste det foreliggende utkast. Behovet for sluttseminar vurderes i samråd mellom kandidat, veileder(e) og instituttleder.

Oppfølging av framdriftsrapportene

Framdriftsrapportene leses av instituttleder, som bruker dem til å lage en statusoversikt over stipendiatgruppen som sendes til phd-ansvarlig ved instituttet. Deretter tas det eventuelt kontakt med stipendiat eller veiledere om det er angitt spesielle behov for oppfølging.

Opplæringsdelen

Opplæringsdelen (emneporteføljen) for den enkelte drøftes mellom veileder og kandidat med sikte på en best mulig opplæring. Instituttet er ansvarlig for det årlige MET900 som ble avvirket første gang høsten 2021 med høy deltakelse og gode evalueringer. Med unntak av kursdelen i vitenskapsteori tar PhD-kandidatene i hovedsak kurs som tilbys utenfor UiB.

Phd-kandidatene bidrar alle med pliktarbeid i undervisning. Erfaringen de derigjennom tilegner seg er en viktig del av deres opplæring. Med utgangspunkt i oppstarts- og medarbeidersamtaler avvikles pliktarbeidet i samråd mellom kandidat, instituttleder og undervisningsleder for å sikre at undervisningserfaringen kandidatene får blir god, relevant og variert.

Generelt om oppfølging av kandidater

Oppfølging av kandidatene ved instituttet omfatter den innsatsen som den enkelte veileder gjør, diskusjoner blant veilederne (veiledningsforum), stabsmøter om undervisning, ordningen med midtveisevaluering, og de årlige medarbeidersamtalene med leder. I tillegg er ph.d.-seminaret en viktig arena for oppfølging.

Instituttets ph.d.-seminar har vært aktivt også under hele korona pandemien. Seminaret er både et faglig og sosialt viktig forum for Ph.d.-kandidatene, og ledes av en av de mest erfarne fast ansatte. Siden gruppen er så liten, er ph.d.-kandidater fra andre institutt til å delta slik at de nå er rundt 10 deltakere.

Kvinnelige stipendiater ved instituttet får tilbud om mentor som et likestillingstiltak. Stipendiatene setter pris på dette. Et annet punkt for oppfølging er at stipendiater etterlyser mer oppfølging med hensyn til søknad om finansiering av feltarbeid, og at dette kan styrkes også på fakultetsnivå, da det kan gå lengre tid mellom hver gang problemstillingen er aktuell på instituttnivå. Stipendiatene etterspør også mer opplæring og/eller diskusjonsfora knyttet til undervisnings- og veiledningsarbeid.

På stabsseminar før jul i 2021 ble det avsatt en egen økt med fokus på hvordan instituttet i enda større grad kunne støtte stipendiatenes utvikling og integrasjon i fagmiljøet. Denne økten, initiert av instituttleder, men ledet av stipendiatene selv, ga opphav til gode diskusjoner, bevisstgjøring i staben om spørsmål som er viktig for stipendiatene, samt enkelte konkrete forslag som siden er blitt fulgt opp.

I februar 2022 finansierte instituttet et utenbys seminar med to overnattinger for stipendiatgruppen på Scandic Voss. Programmet kombinerte faglige presentasjoner, «skrivestue»-økter og miljøskapende samvær. Instituttet bidro med faglig ledelse (v/ phd-ansvarlig).

Forskningsfellesskapet

Alle stipendiatene deltar i en eller flere av profilgruppene ved instituttet: Velferd, ulikhet og livsløp (VUL), Arbeid, kunnskap og utdanning (AKU), og Migrasjon, integrasjon og mobilitet (MIM). Et av målene med aktiviteten i alle gruppene er å fungere som faglige fora for stipendiater og andre ansatte. I alle gruppene er det mulig for stipendiater å legge fram og diskutere avhandlingsarbeidet. Aktiviteten har vært variabel gjennom koronapandemien, og noe har måttet utsettes. I løpet av 2022 vil aktiviteten i profilgruppene være tilbake til normalt nivå.

Instituttet har ukentlige fredagslunsjer for hele staben med ca. 30 minutt faglig innhold. I tillegg arrangeres mer tradisjonelle forskningsseminarer (fra og med januar 2022 omdøpt til Tirsdagsseminarer), med forventning om forberedelse basert på utsendte tekster. På disse seminarene har stipendiater vært blant de hyppigste bidragsytere, og dette er en arena som ser ut til å fungere godt som et kollegialt fora for understøttelse av stipendiatenes forskningsprosjekter. Før koronapandemien hadde instituttet et møte i semesteret kalt publiseringsettermiddag der stipendiater og andre i staben møttes for å diskutere ulike sider ved publiseringsprosesser (brev til redaksjonen, reviewer-uttalelser og valg av tidsskrift osv.). Publiseringsettermiddag er planlagt gjen-innført høsten 2022.

Vennlig hilsen

Kristoffer Chelsom Vogt
Instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

Fakultetene

Referanse

2021/19673-MARIEI

Dato

09.12.2021

Ph.d.-utdanningsmeldingen 2021

Som en del av arbeidet med universitetets ph.d.-utdanningsmelding, ber vi om at det utarbeides meldinger for de fakultetsvise ph.d.-programmene. Dette gjelder både de vitenskapelige ph.d.-programmene og ph.d.-programmet innen kunstnerisk utviklingsarbeid. Vi finner det naturlig at ph.d.-programmenes meldinger blir behandlet av de respektive programstyrene.

Ph.d.-utdanningsmeldingen bør ikke være lengre enn fem sider. Vi ber om at punktene nedenfor omtales:

- Oppfølging av foregående års ph.d.-utdanningsmelding og eventuelle tiltak
- Opptak, gjennomstrømming, disputaser, underkjenninger og frafall – beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne
 - o Hvis gjennomstrømmingen har vært svakere enn ønskelig, ber vi om at bakgrunnen for dette kommenteres
- Korona-pandemiens påvirkning på ph.d.-utdanningen ved fakultetet. Punkter som kan omtales er forsinkelser, forlengelser, opptak, veiledning, datainnsamling, opplæringsdelen, internasjonale nettverk, mv.
- Kandidatens bidrag til forskningen ved fakultetet. Forhold som kan omtales:
 - o Strategiske vurderinger som gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater
 - o Hvordan kandidatene utfyller allerede eksisterende forskningsfelt
 - o Graden av nyskapende forskning
- Fakultetenes systematiske kvalitetsarbeid. Forhold som kan omtales:
 - o Oppfølging av fremdriftsrapporter
 - o Midtveisevaluering
 - o Gjennomføring av medarbeider- eller oppfølgingsamtaler med ph.d.-kandidatene ut over ordinær veiledning
 - o Opplæringsdelen
 - Evaluering av rammene og emneporteføljen
 - Emneevalueringer
 - o Programevaluering

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Forsknings- og innovasjonsavdelingen
Telefon +4755584980
post@uib.no

Postadresse
University of Bergen,
Postbox 7800
NO-5020 BERGEN

Besøksadresse
Jekteviksbakken 31
Bergen

Saksbehandler
Marie Eide
55584963

- Hvis det har blitt gjennomført en evaluering av ph.d.-programmet, omtal evalueringen og hva denne viste, inkludert en omtale av plan for oppfølging
- Hvis det ikke har blitt gjennomført en evaluering, foreligger det en plan for når fakultetet skal gjennomføre en programevaluering?

Meldingene danner et viktig grunnlag for kvalitetsarbeidet ved ph.d.-utdanningen ved UiB.

Frist for innlevering settes til 20. mai 2022. Ph.d.-utdanningsmeldingen vil bli behandlet i UiB sitt forskningsutvalg før endelig behandling i universitetsstyret.

Vennlig hilsen

Benedicte Løseth
avdelingsdirektør

Marie Eide
seniorrådgiver

Kopi
Universitetsdirektørens kontor